

Peace Polls a Deliberative Polls®

František Kalvas

Katedra sociologie
Fakulta filozofická
Západočeská univerzita v Plzni

**„Vědci a veřejnost v rozhodovacích
procesech“**,
Praha, 25.10.2012

Jak definovat veřejnost?

Abbott Lawrence Lowell (1909) /

Hans Zetterberg (2007):

reálná komunita nebo fungující skupina

Slavko Splichal (2010):

Stojí v opozici vůči moci

George Horace Gallup

Colin Irwin

<http://www.peacepolls.org>

James Fishkin a Robert Luskin

<http://cdd.stanford.edu/>

Analýza:

- ▶ Zpřesnění otázky:
Proč se církvi nedaří legitimovat problémy v mediální nebo politické aréně?

Analýza II:

- ▶ Strategie přímého vstupu do médií:
nefunguje, média si problémů nevšímají
- ▶ Korekce:
Strategie přitažlivé osobnosti

Analýza III:

- ▶ Vertikální strategie (politická agenda):
nefunguje, politici potřebují podporu
- ▶ Korekce:
 - Strategie přerámování
 - Strategie advokačních koalic
 - Strategie zprostředkování kontaktu

Analýza IV:

- ▶ Původní strategie církevní hierarchie jsou založené na principu inspirace
- ▶ Funkční revidované strategie jsou založené na osobním úsilí

Diskuse:

PROČ?

- ▶ Přehlédla ČKC změnu historických podmínek?
- ▶ Obává se integrovat do OS?
- ▶ Je jí bráněno v integraci?
- ▶ Má na to lidské zdroje?

Děkujeme za Vaši pozornost.

kalvas@kss.zcu.cz

vanejan@kss.zcu.cz

Scénář:

- SLIDE1

- uvítání

- *Konference se jmenuje „Vědci a veřejnost v rozhodovacích procesech“, já se ve svém příspěvku budu soustředit na jeden historický a dva současné způsoby, jak se sociální vědci snaží v rozhodovacích procesech veřejnost reprezentovat. Abychom mohli posoudit, do jaké míry se jim toto daří, řekněme si nejprve, co je tedy veřejnost.*

- SLIDE2

- *Abbott Lawrence Lowell, rektor Harvardské university z let 1909 až 1933, ve své knize „Public Opinion and Popular Government“ (1909) nabízí definici veřejného mínění, kterou podle Hanse Zetterberga inspiroval takové osobnosti, jakými jsou Walter Lippmann (1922) a představitelé Chicagské školy – zejména Robert Ezra Park.*

- *Ta definice zní: „veřejné mínění je výsledkem rozhovorů a sporů běžných občanů o všem známém problému v situaci, kde většina názorů účastníků je známá a ovlivněná názory ostatních“. Zetterberg ji shrnuje jako „konsensus reálné komunity nebo fungující skupiny“.*

- *Chceme-li mít úctu k této více než stoleté tradici konceptualizace veřejného mínění, definujme tedy veřejnost jako reálnou komunitu nebo fungující skupinu. Myslím, že stačí pohled do programu naší konference, aby bylo zřejmé, že nejen Lowell, Lippmann, Park a Zetterberg takto veřejnost chápou.*

- *Slavko Splichal ve svém článku z roku 2010 dodává, že základním znakem veřejnosti a veřejné sféry je také to, že stojí v opozici vůči moci a nemusí jít vždy jen o vládu národního státu.*
- *Co si však počít s konceptem veřejnosti v situaci, kdy bychom rádi koncept veřejnosti aplikovali na současné společnosti, tedy společnosti velkého měřítka – jak by je ani vteřinu neváhal označit antropolog?*

SLIDE 3

- *Na fotografii nevidíte populárního herce Tomy Lee Jonese, ale, jak titulek napovídá, Geoge Horace Gallupa, velkého propagátora průzkumů veřejného mínění, který věřil, že tyto průzkumy mají klíčovou roli pro demokratické fungování moderních společností velkého měřítka.*
- *Gallupova idea tzv. „polls“ přesně odpovídala podmínce, kterou v současnosti formuloval Splichal. Tyto průzkumy měly stavět veřejnost vůči vládě v tom smyslu, že měly poskytovat hodnocení vládní politiky (ať již ve smyslu policy či politics) a vznášet nároky na řešení vládou dosud nepovšimnutých problémů (jistě si zde bez problémů vzpomeneme na slavnou Gallupovu MIP otázku). Potud bychom mohli být s konceptem „polls“ spokojeni – nechme pro tentokrát stranou to, že jeho praktická realizace může šeredně pokazit funkci těchto průzkumů.*
- *Na zásadní problém „polls“ však upozorňuje představitel Chicagské univerzity, Herbert Blumer, na výroční konferenci Americké sociologické asociace v roce 1947. Blumer zcela v souladu s tradicí chicagské školy kritizuje, že „polls“ nezkoumají reálné komunity, nebo fungující skupiny, a není tudíž jasné, do jaké míry je výsledek průzkumu ovlivněn diskusemi.*
- *Tento problém se pokoušela vyřešit řada badatelů pokládáním doplňujících otázek, které měly alespoň zjistit, do jaké míry je názor dotázaného ovlivněn míněním jeho sociálního okolí a zda se dotázaný na ostatní snažil nějak působit. Byl šlo často o badatele zvučných jmen, Elizabeth*

Noelle-Neumannovou, Arnolda Rose, Elmo Ropera, Daniela Yankeloviche, ba i samotného Gallupa, tato praxe se neujala. Zetterberg soudí, že s finančních důvodů, neboť zadavatelům výzkumů je koncept veřejnosti lhostejný a za jeho měření nehodlají platit. Já však soudím, že je metodologicky velmi problematické zjišťovat, kdy nám kdo o čem někdy v minulosti něco řekl a jak to na nás působilo.

SLIDE 4

- *Z hlediska definice veřejnosti k problému originálně přistoupil ve svých „Peace Polls“ Colin Irwin z univerzity v Liverpoolu. Jeho řešení spočívá v tom, že oba aspekty – fungující komunitu a opozici vůči moci – vesele ignoruje.*
- *Je to však z dobrého důvodu – na rozdíl od Gallupa, který snil o tom, že pomocí průzkumů jako protetika vytvoří ve společnosti velkého měřítká alespoň kulhající veřejnost, Irwin si vytkl zcela jiný cíl, neméně ambiciózní – chce pomoci znesvářeným skupinám, aby našly vyhovující konsensus.*
- *V „Peace Polls“ tedy není konsensus předmětem, který je popisován, chcete-li obsahem veřejného mínění, ale cílem, kterého má být dosaženo. Přesněji: cílem je dosažení konsensu, nikoli jeho konkrétní podoba, tedy na čem se obě strany konkrétně shodnou.*
- *Při studiu Inuitů byl Irwin fascinován jejich schopností nacházet konsensus. Krom toho, že ve zkoumaných společenstvích byla schopnost nalézat konsensus vysoce stakusově ceněná, si všiml, že je tato schopnost dána způsobem komunikace. Strany sporu se vzájemně seznámí s preferovanými řešeními, první řešení každé strany je obvykle pro ostatní strany zcela nepřijatelné, ale na druhém či třetím nejlepším řešení se obvykle všechny strany shodnou. Ve společnostech malého měřítká je tento proces realizovatelný i při komunikaci tváří v tvář, Irwin přemýšlel jak podobný proces realizovat ve společnostech velkého měřítká.*

- Řešením jsou právě „Peace Polls“, které nemají žádnou speciální metodologii, jde pouze o to, za jakým účelem a jak se klasická metodologie výzkumů veřejného mínění používá.
- Zjednodušeně řečeno se jedná o sérii výzkumů veřejného mínění, kde se zjišťují preference ohledně řešení nějakého veřejného problému. Výzkum identifikuje preference znesvářených stran, a to tak, že nechává každého respondenta ohodnotit potenciální řešení od toho nejpreferovanějšího po nejméně preferované. Součástí Peace Polls je ale také publikování výsledků, pokud možno ve sledovaných masových médiích. Znesvářené strany jsou tak informovány o preferencích dalších stran sporu. Peace Polls tak není jediný výzkum, ale celá série sběrů dat a jejich publikací, která napomáhá usměrnit veřejnou debatu a dojít ke konsensu i ve společnosti velkého měřítka.
- Peace Polls jsou jednoznačně manipulativní, v tom smyslu, že pomáhají cíleně změnit stav společnosti od konfliktu ke konsensu. Jsou velmi závislé na osobní integritě realizátorů, protože v Peace Polls samých není esenciálně obsaženo, že musí sloužit dobré věci, byť někoho jejich anglický název může v tomto ohledu mýlit.

SLIDE 5

- Druhý současný přístup, Deliberative Polls®, se snaží jednak manipulaci bránit a zároveň pečlivě sledovat definici veřejnosti uvedenou na počátku mého referátu.
- Vyvinuli jej na Stanford University James Fishkin a Robert Luskin. Oba si totiž povšimli, že v reálném životě téměř nikdy nedochází k soustavnému a soustředěnému diskutování aktuálních problémů. Navíc správně usoudili, že ve společnostech velkého měřítka není ani možné,

aby všichni znali většinu názorů ostatních. Výzkumy veřejného mínění tak neměří výsledky promyšlené veřejné debaty, ale povrchní individuální názory.

- *Fishkin s Luskinem se rozhodli místo pomoci či intervence do společnosti, jak to činili Gallup a Irwin, zjistit, jak by vypadal výsledek výzkumů veřejného mínění, kdyby k takové debatě došlo. Jinými slovy rozhodli se simulovat veřejnost, veřejnou debatu a veřejné mínění odpovídajících klasickým konceptům, místo aby reálnou společnost těmito konceptům přibližovali.*
- *Nejprve prostým náhodným výběrem vybrali reprezentativní vzorek populace a provedli na něm klasický výzkum veřejného mínění. Z tohoto vzorku se poté cca 300 respondentů účastnilo debatního víkendu, kde byli rozděleni do skupinek po 12 a v nich mezi sebou problém diskutovali. Po jednom kole diskusí se všichni účastníci sešli v jediném auditoriu, kde dostali možnost pokládat otázky expertům, odpovědi na otázky pak měly umožnit účastníkům se rozhodnout.*
- *V opakovaných diskusích ve skupinách a dotazech expertům nebyl nikdo z účastníků nucen hledat konsensus, pouze si v debatách ujasňoval vlastní názor. Fishkin a Luskin jsou nemanipulativností DP tak posedlí, že např. kontrolují všechny diskusní místnosti, aby v žádné z nich nikdo při diskusích neseděl v privilegovaném nebo marginalizovaném postavení.*
- *Pokud se podíváme na kterýkoli z jejich výzkumů, budeme překvapeni, jak se liší odpovědi respondentů před a po debatním víkendu. To jasně ukazuje, jak je soustavná debata důležitá, přestože v ní nejde o nic jiného než svobodnou diskusi a čerpání nezávislých informací.*

- *Otázka však je, co si počít s takovými výsledky, když zároveň víme, že nikdo v celé společnosti problém nediskutuje tak zevrubně, jako vybraní účastníci DP? Fishkin tvrdí, že především by měly výsledky sloužit tvůrcům politik, kteří se pomocí DP dozví, jak by se lidé rozhodli, kdyby měli tu možnost problém zevrubně diskutovat.*
- *Nemohu si pomoci, ale v tomto ohledu se mi zdá, že DP nerespektují Splichalův požadavek na opozici veřejnosti a moci – byť by položené otázky připouštěly jasnou kritiku moci a celá debata proběhla vůči ní v kritickém duchu, reálně stojí vůči moci výsledek DP jako objekt, nikoli jednající subjekt. Na tomto principu nic nemění, když se ukazuje, že ve formování politik (ve smyslu policy) i výsledek DP jako objekt sehrál nespornou pozitivní roli. Výsledek opět závisí na osobní integritě, jednak badatelů, kteří nepřipustí jakýkoli postup, který by výsledek DP zkresloval, a také tvůrců politik, kteří budou výsledky respektovat, bez ohledu na své osobní preference.*

SLIDE 6